

Innehåll av ideell söndag

16 okt 10 – 13

- Dialog – dialogism
- Föreningsdemokrati

Dialog – dialogism

Enbart i dialogens mest förädlade form dialogism kan ”djup förståelse nås om viktiga ting” enligt Platon (428 – 348 f. Kr)

Enligt Martin Buber (1878 – 1965) krävs en relation mellan deltagarna för att de ska kunna ha en dialog värt namnet. En god dialog förutsätter parter som möter varandra som jämbördiga människor, först då kan dialog leda till ny förståelse.

Föreningsdemokrati

- 1) Föreningsdemokrati är all demokratis urmoder, inte dess barn eller barnbarn.
- 2) Ideella organisationer har sitt historiska ursprung i tidig medeltid 400 – 900. Var och när föreningen fick sin form med stadgar, årsmöte, vald ledning, och medlemsavgift går förmodligen inte att fastställa, för Europas del måste det ha skett före år 1000, enligt Christer Leopold.
- 3) USA:s konstitution antogs 1787. Franska revolutionen startades 1789, *liberté, égalité, fraternité* - frihet, jämlikhet, broderskap. Ståndsriksdagen i Sverige avskaffas 1866. Allmän rösträtt infördes i Sverige 1919.

Preliminärt upplägg för ideell söndag 2017

Föreningsdemokratiska principer 1 - 9

Föreningen

1. är bärare av idéer – dagens tema
2. utgörs av sina medlemmar, medlemmarna är/äger föreningen – *Idéernas betydelse* – dagens tema
3. är öppen för alla – dagens tema
4. är självstyrande, självständig och oberoende från offentlig verksamhet – tema för januarimötet
5. delar inte ut vinst till någon ägare, överskott används i verksamheten – *andra normer och värderingar än de som råder i samhället*

Medlemmarna

6. är jämlikar och bestämmer föreningens stadgar och fattar beslut på medlemsmöten –*Vad händer vid försvagad medlemsmakt*
7. tillsätter/avsätter styrelsen och styrelsens beslutanderätt regleras i stadgarna - *Politiskt ledarskap*
8. arbetar ideellt, verksamheten bekostas av medlemsavgifter, gåvor m.m. - *Sambandet mellan ideellt arbete, socialt kapital, demokrati kollektiva nyttigheter och korrupktion*
9. bestämmer när och hur mycket och med vad, de vill arbeta och är självorganiserade

Princip 1. Föreningen är bärare av idéer

1. Ideologi, fritt översatt - idéer som har ett inbördes sammanhang

2. Ideologi = identitet + funktion, ska ge svaren

- Vem är vi?
- Varför finns vi till?
- För vem finns vi till?
- Vilket är vårt uppdrag?

3. Ideologin skapas och återskapas i dialog medlemmar emellan.

Ideologins viktigaste betydelse är att

- vidmakthålla medlemmarnas engagemang och motivation
- väcka intresse hos presumtiva medlemmar
- ge föreningen legitimitet
- ge vägledning – så att föreningen vet vad den inte ska göra
- ge skydd mot inre och yttre hot mot föreningens identitet t ex om föreningen ingår i organisatoriska fält, i en paraplyorganisationer eller i nätverk och vid samarbete med offentlig verksamhet samt vid försvagad medlemsmakt

Särart och mervärde

Ideella organisationer antas ha något unikt och/eller gör något som andra organisationer varken har eller kan göra och att detta ger ideella organisationer en särställning, de utgör en särart, vilket antas bidra till ett mervärde till samhällsbygget.

Det finns en påtalig risk för att ideella organisationers integritet och oberoende påverkas av samarbete bl a med offentlig verksamhet och att det påverkar särarten, men paradoxen är, för att mervärdet ska komma samhället till del, är det samtidigt angeläget för ideella organisationer att samarbeta med offentlig verksamhet.

Ideella organisationers ideologi kan påverka samhällets normer och värderingar.

Ideella organisationer kan utgöra frizoner i samhället. De kan ha andra värderingar, synsätt och metoder än vad som gäller i samhället i övrigt. Inom föreningsdemokrati ingår t ex ett antal rättigheter för medlemmarna som inte har någon motsvarighet avseende människors rättigheter inom samhället i övrigt.

Princip 2. Föreningen är öppen för alla.

Ändamålsparagrafen – Vilket är vårt uppdrag? Många föreningar åtar sig ett uppdrag, att göra något som samhället ser som önskvärt. Då kan den ideella föreningen beviljas begränsad skattskyldighet, om vissa kriterier är uppfyllda

- Föreningen ska ha ett allmännyttigt ändamål och en allmännyttig verksamheten i enlighet med stadgarna
- Föreningen ska vara öppen för alla (med vissa undantag)
- Medlemmarnas ekonomiska intressen får inte tillgodoses
- Ev. ersättning för ideellt arbete ska tillfalla föreningen

Ideella föreningar betalar tidigare inte moms och heller inte polisens ordningskostnader vid evenemang. Diskussionen är ännu inte avslutad.

Det civila samhället – samhället i stort

Ett sätt att förstå hur det civila samhället förhåller sig till övriga samhället, är att se samhället i 3 delar, det civila samhället, privata företag och offentlig verksamhet

Det civila samhället består i sin tur av 2 delar, individer, släkt, vänner m.m. och ideella organisationer

Ideella organisationer består av ideella och ekonomiska föreningar/kooperativ och stiftelser ca 220.000 st

Ideella föreningar kan vara brukarorganisationer med ett vi - för oss perspektiv eller välgörenhets-/solidaritetsorganisationer med ett vi - för dom perspektiv.

De kan också vara röstbärare eller utförare.

Statens relation till det civila samhället

- 2001 Folkrörelseutredningen (Prop)
- 2009 En politik för det civila samhället (Prop)
- 2016 Palett för ett stärkt civilsamhälle (Betänk)

Januari 2017.

Princip 4. Föreningen är självstyrande, självständig och oberoende från offentlig verksamhet.

Genom att ingå i organisatoriska fält, i paraplyorganisationer och i nätverk och vid samarbete med offentlig verksamhet m.m. utsätter sig föreningen för en påtalig risk att påverkas

Statens samarbete med ideella organisationer märks bl a i hur statsbidraget är konstruerat. From 1960 ökade statsbidragen både i omfattning och till antalet organisationer. Bidragen baserades bl a antalet medlemmar. 1980 gjordes en översyn av bestämmelserna. Översynen ledde till ett betänkande och Folkrörelseutredningen lades fram 1988. Statens stöd uppgick då till ca 5 miljarder uppdelade på organisationsstöd, resultat-inriktat bidrag och uppdragsersättning.

Statsbidragens konstruktion forts.

Bidragsutredningen 1993 slog fast att statsbidraget syftade till att **stärka organisationernas självständighet** och var uppdelade i 3 kategorier, organisationsbidrag, uppdragsersättning och projektbidrag.

Utredningen - Resultatstyrning av föreningsbidrag som kom 1997 hade ungefär samma inriktning och fastslog statens behov av att **resultatstyra bidragen men inte att styra föreningen.**

2004 gjordes ännu en utredning på uppdrag av regeringen. I den framkom en tydlig konflikt mellan å ena sidan kravet på ökad mål- och resultatstyrning och å andra sidan principen om ideella organisationers självständighet.

Staffan Johanssons har visat i sin studie att verksamhetsbidrag ökar och organisationsbidrag minskar, vilket innebär en ökad styrning från staten. Även på lokal nivå pekar resultatet mot ökad styrning. Ersättning från kommuner för sålda tjänster till ideella organisationer har ökat mest.